

**ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ,
ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΝΕΟΛΑΙΑΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΝΩΤΕΡΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ**

**ΓΡΑΠΤΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΕΓΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑΤΑΞΗ
ΣΤΟΥΣ ΠΙΝΑΚΕΣ ΔΙΟΡΙΣΙΜΩΝ 2019**

Εξεταζόμενο αντικείμενο: ΟΙΚΙΑΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ (534)

Ημερομηνία και ώρα εξέτασης: Τετάρτη 4 Δεκεμβρίου 2019, 15:30-18:30

ΤΟ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΟ ΔΟΚΙΜΙΟ ΑΠΟΤΕΛΕΙΤΑΙ ΑΠΟ ΕΙΚΟΣΙΜΙΑ (21) ΣΕΛΙΔΕΣ

Το εξεταστικό δοκίμιο αποτελείται από είκοσι (20) ερωτήσεις.

Απαντήστε και στις είκοσι (20) ερωτήσεις.

Όλες οι απαντήσεις πρέπει να καταγραφούν στο **Τετράδιο Απαντήσεων**.

Σε κάθε απάντηση αναγράφετε **τον αριθμό της ερώτησης**.

Οι μονάδες βαθμολόγησης αναγράφονται στο τέλος κάθε ερώτησης.

Σημειώνεται ότι οποιαδήποτε αναφορά σε φύλο και όνομα εκπαιδευτικού ή μαθητή/τριας είναι τυχαία.

Ερώτηση 1:

Η κυρία Αριστείδου, διδάσκει το κεφάλαιο «Οι τροφές ως πηγή ενέργειας».

(α) Να γράψετε ποια γνώση είναι απαραίτητο να δώσει η εκπαιδευτικός στους/στις μαθητές/τριες, έτσι ώστε να μπορούν να υπολογίζουν την ενεργειακή αξία μιας τροφής.

(Μονάδες 3)

(β) Η εκπαιδευτικός χρησιμοποιεί το πιο κάτω παράδειγμα ετικέτας:

Βάσει των πληροφοριών της ετικέτας, να δείξετε **αναλυτικά** τους υπολογισμούς που θα πρέπει να γίνουν για να καταλήξουν οι μαθητές/τριες στο σύνολο των χιλιοθερμίδων που αποδίδουν τα 100 ml γάλακτος.

(Μονάδες 2)

Ερώτηση 2:

Η κυρία Πρωτοπαπά κατά τη διάρκεια πρακτικού μαθήματος μαγειρικής, χρησιμοποιεί πράσινα φυλλώδη λαχανικά. Εισηγείται στους/στις μαθητές/τριες της να ακολουθήσουν τις πιο κάτω καλές πρακτικές, κατά την προετοιμασία και το ψήσιμο των λαχανικών τους, με στόχο τη μείωση της απώλειας της Βιταμίνης C:

- i. Περιορισμός του χρόνου μαγειρέματος.
- ii. Κοπή των λαχανικών για σαλάτα σε μεγάλα κομμάτια.

Να δικαιολογήσετε πώς η **κάθε μία** από τις πιο πάνω πρακτικές, συμβάλλει στη μείωση της απώλειας Βιταμίνης C.

Η απάντησή σας να μην υπερβαίνει τις 30 λέξεις συνολικά.

(Μονάδες 5)

Ερώτηση 3:

Το δημοσίευμα που ακολουθεί χρησιμοποιήθηκε κατά τη διδασκαλία του κεφαλαίου «Παχυσαρκία» στη Β΄ τάξη Γυμνασίου:

«Πανευρωπαϊκό αρνητικό ρεκόρ στην παιδική παχυσαρκία κατέχει η Κύπρος, σύμφωνα με τα επικαιροποιημένα στοιχεία της Κομισιόν και του ΟΟΣΑ για την Υγεία, το 2018».

Εκπαιδευτικός και μαθητές/τριες, βασισμένοι στο δημοσίευμα, αποφάσισαν ότι η ανάπτυξη ενός Σχεδίου Δράσης στο σχολείο τους μπορεί να διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στην πρόληψη της παιδικής παχυσαρκίας. Κατά την ετοιμασία του Σχεδίου Δράσης ο/η εκπαιδευτικός κάλεσε τους/τις μαθητές/τριες να παραθέσουν εισηγήσεις δράσεων.

Να επιλέξετε ποια από τις πιο κάτω εισηγήσεις δράσεων είναι η **λιγότερο κατάλληλη** για να συμπεριληφθεί στο Σχέδιο Δράσης:

- i. Συλλογή υλικού (δημοσιεύματα, φυλλάκια, συνεντεύξεις) για την παιδική παχυσαρκία, τα αίτια πρόκλησης, τις επιπτώσεις και τους πιθανούς τρόπους αντιμετώπισής της.
- ii. Διοργάνωση ημερίδας στο σχολείο με θέμα την παιδική παχυσαρκία από ειδικούς και ομάδα μαθητών/τριων. Η ημερίδα θα περιλαμβάνει παρουσιάσεις, συζήτηση, εξαγωγή συμπερασμάτων και εισηγήσεις για αξιοποίησή τους κατά τη διάρκεια της χρονιάς.
- iii. Διαφοροποίηση συνταγών από τους/τις μαθητές/τριες με σκοπό τη μείωση του λίπους και της ζάχαρης, καθώς και παρασκευή της υγιεινής έκδοσής τους στο εργαστήριο. Οι διαφοροποιημένες συνταγές προωθούνται στις οικογένειες των μαθητών/τριών.
- iv. Ετοιμασία τρίπτυχου φυλλαδίου από τους/τις μαθητές/τριες με πληροφορίες για την παιδική παχυσαρκία, τα αίτια πρόκλησης, τις επιπτώσεις και τους πιθανούς τρόπους αντιμετώπισής της, με σκοπό τη διανομή και συζήτησή του.

(Μονάδες 5)

Ερώτηση 4:

Η κυρία Κυριάκου κατά τη διδασκαλία της ενότητας «Ανάπτυξη Ασφαλούς και Υγιούς Τρόπου Ζωής» στην Α΄ τάξη Γυμνασίου, έδωσε έμφαση στους τρόπους αποφυγής τροφικών δηλητηριάσεων κατά τον χειρισμό των τροφίμων. Σε επόμενο μάθημα

προγραμματίζει πρακτική εργασία μαγειρικής, ώστε να δοθεί ευκαιρία στους/στις μαθητές/τριες να εφαρμόσουν τους κανόνες υγιεινής για την ασφάλεια των τροφίμων.

Να επιλέξετε ποια από τις πιο κάτω οδηγίες είναι η **καταλληλότερη** για να δοθεί από την εκπαιδευτικό στους/στις μαθητές/τριες με στόχο την αποφυγή τροφικών δηλητηριάσεων:

- i. «Παρακαλώ να πλύνετε τα χέρια σας με ζεστό νερό και σαπούνι. Να πάρετε το κοτόπουλο από την κατάψυξη και να το ψήσετε στον φούρνο σε υψηλή θερμοκρασία μέχρι να ροδοκοκκινίσει».
- ii. «Παρακαλώ να πλύνετε τα χέρια σας με ζεστό νερό και σαπούνι. Να πάρετε το κοτόπουλο, το οποίο για να ξεπαγώσει τοποθετήθηκε χθες στον πάγκο του εργαστηρίου, καλυμμένο με μεμβράνη και να το ψήσετε στον φούρνο σε μέτρια θερμοκρασία».
- iii. «Παρακαλώ να πλύνετε τα χέρια σας με ζεστό νερό και σαπούνι. Να πάρετε το κοτόπουλο από την κατάψυξη, να το ξεπαγώσετε στον φούρνο μικροκυμάτων και να το ψήσετε στον φούρνο της κουζίνας σε μέτρια θερμοκρασία. Να φυλάξετε το περίσσειμα στον φούρνο για να χρησιμοποιηθεί αύριο από την άλλη ομάδα».
- iv. «Παρακαλώ να πλύνετε τα χέρια σας με ζεστό νερό και σαπούνι. Να πάρετε το κοτόπουλο, που τοποθετήθηκε από χθες στο ψυγείο του εργαστηρίου για να ξεπαγώσει και να το ψήσετε στον φούρνο σε μέτρια θερμοκρασία».

(Μονάδες 5)

Ερώτηση 5:

Κατά τη διδασκαλία του κεφαλαίου «Οικογενειακός Προγραμματισμός» στη Γ' τάξη Λυκείου, ένας μαθητής εκφράζει την άποψη ότι δεν θεωρεί σημαντικό μια εγκυμοσύνη να είναι προγραμματισμένη.

Να επιλέξετε ποιο από τα πιο κάτω επιχειρήματα είναι το **καταλληλότερο** για να χρησιμοποιήσει ο/η εκπαιδευτικός, έτσι ώστε να προβληματίσει τον μαθητή σε ό,τι αφορά στη φιλοσοφία του Οικογενειακού Προγραμματισμού:

- i. Στην Κύπρο, περισσότερες από 150 γεννήσεις ετησίως προέρχονται από γυναίκες ηλικίας 15-19 ετών.
- ii. Κάθε παιδί που έρχεται στον κόσμο θα πρέπει να είναι επιθυμητό.
- iii. Το πρώτο τρίμηνο της εγκυμοσύνης θεωρείται η κρισιμότερη φάση της ζωής του νέου οργανισμού.
- iv. Η έγκυος μπορεί να λάβει κάποια μέτρα, ώστε να μειωθεί ο κίνδυνος γέννησης του παιδιού με ασθένειες που οφείλονται σε περιβαλλοντικούς παράγοντες.

(Μονάδες 5)

Ερώτηση 6:

Η κυρία Δασκαλοπούλου έχοντας ως στόχο την εφαρμογή της διαδικασίας λήψης απόφασης, έδωσε το ακόλουθο σενάριο στους/στις μαθητές/τριες της Β΄ τάξης Λυκείου:

«Είσαι 17 χρονών, μοναχοπαίδι και οι γονείς σου ταξιδεύουν τακτικά, λόγω της εργασίας τους. Την φροντίδα σου αναλαμβάνουν ο παππούς και η γιαγιά που μένουν σε διπλανό σπίτι. Εσύ εκμεταλλεύεσαι το γεγονός ότι οι γονείς σου λείπουν και πολύ συχνά καλείς φίλους στο σπίτι για πάρτι. Πρόσφατα, οι φίλοι σου, σου ζήτησαν να τους πας μια βόλτα με το αυτοκίνητο του πατέρα σου, αλλά εσύ ακόμη δεν έχεις αποκτήσει δίπλωμα οδήγησης. Ωστόσο, θα ήθελες να το κάνεις».

Ζητήθηκε από τους/τις μαθητές/τριες να μπουν στη θέση του πρωταγωνιστή και να αποφασίσουν πώς θα ενεργούσαν οι ίδιοι, ακολουθώντας τα στάδια της διαδικασίας λήψης απόφασης που τους δόθηκαν.

Αρχικά, οι μαθητές/τριες προσδιόρισαν και διατύπωσαν το δίλημμα του πρωταγωνιστή του σεναρίου, το οποίο είναι αν θα οδηγήσει ή όχι το αυτοκίνητο του πατέρα του χωρίς την άδειά του και χωρίς να έχει ακόμη δίπλωμα οδήγησης.

Ακολούθως, ανέφεραν ως εναλλακτικές λύσεις τις εξής:

- Να ακούσει την προτροπή των φίλων του και να οδηγήσει το αυτοκίνητο του πατέρα του.
- Να μην ακούσει τους φίλους του, οι οποίοι τον παροτρύνουν να οδηγήσει το αυτοκίνητο του πατέρα του.
- Να πάρει τηλέφωνο τον πατέρα του και να τον ρωτήσει κατά πόσο μπορεί να οδηγήσει το αυτοκίνητό του.

Αυθόρμητα, επέλεξαν ως καλύτερη λύση να πάρει τηλέφωνο τον πατέρα του και να ρωτήσει κατά πόσο μπορεί να οδηγήσει το αυτοκίνητό του.

Ως τελευταίο βήμα, με τη συμβολή της εκπαιδευτικού, οι μαθητές/τριες αξιολόγησαν την απόφασή τους. Ειδικότερα, προβληματίστηκαν για την ορθότητά της. Δηλαδή, κατά πόσο αυτή θα επηρεάσει τη ζωή των ιδίων ή των άλλων εμπλεκομένων ή κατά πόσο θα έκαναν κάτι διαφορετικό και τι θα ήταν αυτό.

(α) Να προσδιορίσετε **το βήμα** που παρέλειψαν οι μαθητές/τριες να εφαρμόσουν κατά τη διαδικασία λήψης απόφασης.

(Μονάδες 3)

(β) Να δικαιολογήσετε γιατί είναι σημαντικό το βήμα που παραλείφθηκε.
Η απάντησή σας να μην υπερβαίνει τις 40 λέξεις.

(Μονάδες 2)

Ερώτηση 7:

Ο κύριος Λεοντίου, πρωτοδιόριστος καθηγητής Οικιακής Οικονομίας, διδάσκει την ενότητα «Ανάπτυξη και Εξέλιξη του Εαυτού» στην Α΄ τάξη Γυμνασίου. Προκειμένου να βοηθήσει τους/τις μαθητές/τριες να αναγνωρίζουν τα στοιχεία που αφορούν στις «Πέντε διαστάσεις του εαυτού», παρουσιάζει ως αφόρμηση την πιο κάτω εικόνα:

Πηγή εικόνας: <https://www.pinterest.com/pin/300544975119172525/?lp=true>

Στη συνέχεια, ζητά από τους/τις μαθητές/τριες να αναφέρουν στοιχεία που χαρακτηρίζουν το κορίτσι της εικόνας, έτσι ώστε να εντοπιστούν όλες οι διαστάσεις του εαυτού. Οι μαθητές/τριες στις απαντήσεις τους ανέφεραν, κυρίως, στοιχεία που αφορούν στον σωματικό εαυτό, όπως: ψηλή, ξανθιά, όμορφη, αδύνατη, ωραία επιδερμίδα. Παρέλειψαν, όμως, να αναφέρουν οποιαδήποτε στοιχεία που αφορούν στις υπόλοιπες διαστάσεις του εαυτού.

Ως εκ τούτου, ο εκπαιδευτικός καλείται να εφαρμόσει εναλλακτική δραστηριότητα, έτσι ώστε οι μαθητές/τριες να μπορέσουν να αναγνωρίσουν τα στοιχεία που συνθέτουν την κάθε διάσταση του εαυτού, πέραν της σωματικής. Να επιλέξετε ποια από τις ακόλουθες δραστηριότητες είναι η **λιγότερο κατάλληλη** για να επιτευχθεί αυτό:

- i. Ο εκπαιδευτικός σημειώνει γύρω από την εικόνα στοιχεία που αφορούν στις διαστάσεις που δεν έχουν αναφερθεί, π.χ. έχει ευαίσθησις, έχει πολλούς φίλους, σέβεται τους συνανθρώπους της, είναι άριστη στα μαθηματικά κ.ά. Ακολούθως, κατηγοριοποιεί τα στοιχεία αυτά στις πέντε διαστάσεις του εαυτού.

- ii. Ο εκπαιδευτικός καλεί τους/τις μαθητές/τριες να επισημάνουν στοιχεία της δικής τους προσωπικότητας, τα σημειώνει στον πίνακα, ενώ με ερωτοαπαντήσεις γίνεται προσπάθεια να αναφερθούν στοιχεία όλων των διαστάσεων του εαυτού. Ακολούθως, τους καλεί να ομαδοποιήσουν τα στοιχεία αυτά στη βάση κοινών κριτηρίων.
- iii. Ο εκπαιδευτικός παραπέμπει τους/τις μαθητές/τριες σε σχετικό πληροφοριακό υλικό του διδακτικού εγχειριδίου, έτσι ώστε να εντοπίσουν στοιχεία της προσωπικότητας ενός ατόμου και να τα κατηγοριοποιήσουν στις πέντε διαστάσεις του εαυτού.
- iv. Ο εκπαιδευτικός προβάλλει διαφάνεια στην οποία παρουσιάζονται ονομαστικά οι πέντε διαστάσεις του εαυτού. Ακολούθως, αναφέρει στους/στις μαθητές/τριες ότι οι διαστάσεις αυτές βρίσκονται σε σχέση αλληλεπίδρασης και αλληλεξάρτησης.

(Μονάδες 5)

Ερώτηση 8:

Εκπαιδευτικός Οικιακής Οικονομίας έχει στη διάθεση του/της την πιο κάτω εικόνα:

Σε ποια από τα πιο κάτω θέματα της ενότητας «Σεξουαλική και Αναπαραγωγική Υγεία» της Β΄ τάξης Λυκείου θα μπορούσε να αξιοποιήσει το περιεχόμενο της συγκεκριμένης εικόνας; Να σημειώσετε στο Τετράδιο Απαντήσεων τον αριθμό του κάθε θέματος και δίπλα από αυτόν τη δήλωση **Ναι** ή **Όχι**.

- i. Αναπαραγωγική διαδικασία
- ii. Προστασία από σεξουαλικά μεταδιδόμενα νοσήματα
- iii. Δράση του ιού HIV
- iv. Μόνιμη μέθοδος αντισύλληψης (στείρωση)
- v. Οικογενειακός προγραμματισμός

(Μονάδες 5)

Ερώτηση 9:

Εκπαιδευτικός Οικιακής Οικονομίας διδάσκει το κεφάλαιο «Αξίες Ζωής» στη Β΄ τάξη Λυκείου. Πρόκειται να χρησιμοποιήσει την τεχνική του ηθικού διλήμματος, αφού γνωρίζει ότι είναι μία μέθοδος διδασκαλίας που αφορά αποκλειστικά στις αξίες. Κατά την προετοιμασία του μαθήματός του, εντόπισε διάφορα σενάρια με διλημματικές καταστάσεις.

(α) Η επιλογή ενός σεναρίου με αποτελεσματικό ηθικό δίλημμα θα πρέπει να πληροί ορισμένες βασικές προϋποθέσεις.

Να χαρακτηρίσετε **κάθε μία** από τις πιο κάτω δηλώσεις, i – v, που αφορούν σε πιθανές προϋποθέσεις, ως **Ορθή** ή **Λανθασμένη**.

Ένα σενάριο με διλημματική κατάσταση θα πρέπει να:

- i. παρέχει μόνο τις απαραίτητες πληροφορίες στους/στις μαθητές/τριες.
- ii. έχει προφανή σωστή λύση.
- iii. αποκλείει τη δυνατότητα ο/η κάθε μαθητής/τρια να μπορεί να τοποθετηθεί στο ζήτημα βάσει των δικών του/της αξιών.
- iv. είναι προσωποποιημένο, δηλαδή να αναφέρονται στοιχεία όπως φύλο, ηλικία, περιοχή κ.ά.
- v. αναδεικνύει ξεκάθαρα δύο ανταγωνιστικές μεταξύ τους αξίες.

(Μονάδες 2.5)

(β) Μετά από προσεκτική μελέτη, ο/η εκπαιδευτικός κατέληξε στα δύο σενάρια που ακολουθούν:

Σενάριο 1: «Το δίλημμα της Χαράς»

«Η Χαρά είναι ένα 8χρονο κορίτσι που του αρέσει να σκαρφαλώνει στα δέντρα. Μια μέρα, καθώς κατεβαίνει από ένα ψηλό δέντρο, πέφτει από ένα κλαδί αλλά δεν τραυματίζεται. Ο πατέρας της αναστατώνεται, όταν την βλέπει να πέφτει, και της ζητά να του υποσχεθεί ότι θα σταματήσει να σκαρφαλώνει στα δέντρα. Η Χαρά το υπόσχεται. Αργότερα την ίδια μέρα, αυτή και οι φίλες της συναντούν τον Λεύκιο. Το γατάκι του Λεύκιου παγιδεύτηκε πάνω σε ένα δέντρο και δεν μπορεί να κατέβει. Κάτι πρέπει να γίνει αμέσως, αλλιώς το γατάκι μπορεί να πέσει. Η Χαρά είναι η μόνη που ξέρει να σκαρφαλώνει στα δέντρα τόσο καλά ώστε να μπορεί να φτάσει το γατάκι και να το κατεβάσει, αλλά θυμάται την υπόσχεση που έδωσε στον πατέρα της. Πρέπει η Χαρά να σκαρφαλώσει στο δέντρο για να κατεβάσει το γατάκι του Λεύκιου; Ναι ή όχι και γιατί;»

Σενάριο 2: «Το δίλημμα της Σιμώνης»

«Η 17χρονη Σιμώνη και η καλύτερη της φίλη Ιουλία μπήκαν σε ένα κατάστημα για να ψωνίσουν. Η Ιουλία είδε μια μπλούζα που της άρεσε πολύ και είπε στη Σιμώνη ότι ήθελε να τη δοκιμάσει. Η Σιμώνη συνέχισε τα ψώνια. Μετά από λίγο, η Ιουλία βγήκε από τα δοκιμαστήρια φορώντας το παλτό της και με το βλέμμα της έδειξε στη Σιμώνη την μπλούζα κάτω απ' το παλτό της. Χωρίς να πει λέξη, η Ιουλία βγήκε από το κατάστημα. Σε λίγο, ο υπεύθυνος ασφαλείας προσέγγισε τη Σιμώνη που βρισκόταν ακόμα στο κατάστημα και της ζήτησε να του δώσει το όνομα του κοριτσιού που ήταν μαζί της, λέγοντας της: «Δε μπορώ να αφήνω αυτούς που κλέβουν το μαγαζί να ξεφεύγουν. Εάν δεν μου πεις, θα κατηγορηθείς ότι βοήθησες ένα άλλο άτομο να διαπράξει αδίκημα». Πρέπει η Σιμώνη να δώσει το όνομα της της φίλης της στον υπεύθυνο ασφαλείας; Ναι ή όχι και γιατί;»

- i. Ποιο από τα δύο σενάρια είναι **καταλληλότερο** για να αξιοποιηθεί από τον εκπαιδευτικό στο μάθημά του/της;

(Μονάδες 0.5)

- ii. Να δικαιολογήσετε την απάντησή σας, η οποία να μην υπερβαίνει τις 40 λέξεις.

(Μονάδες 2)

Ερώτηση 10:

Ο κύριος Ανδρέου διδάσκει το κεφάλαιο «Τα Λίπη» στη Β΄ τάξη Λυκείου. Ένας μαθητής ζήτησε να του διευκρινίσει κατά πόσο η κατανάλωση αβγών αυξάνει σε σημαντικό βαθμό την ολική χοληστερόλη στο αίμα.

Ποια από τις πιο κάτω είναι η **ορθή** διευκρίνηση για να δώσει ο κύριος Ανδρέου στον μαθητή του:

- i. Σύμφωνα με έρευνες, τα αβγά περιέχουν υψηλά επίπεδα κακής χοληστερόλης (LDL), η οποία αυξάνει σημαντικά τα επίπεδα ολικής χοληστερόλης στο αίμα στα περισσότερα άτομα.
- ii. Σύμφωνα με έρευνες, τα αβγά περιέχουν διατροφική χοληστερόλη, η οποία δεν αυξάνει σημαντικά τα επίπεδα ολικής χοληστερόλης στο αίμα στα περισσότερα άτομα.
- iii. Σύμφωνα με έρευνες, τα αβγά περιέχουν υψηλά επίπεδα καλής χοληστερόλης (HDL), η οποία δεν αυξάνει σημαντικά τα επίπεδα ολικής χοληστερόλης στο αίμα στα περισσότερα άτομα.
- iv. Σύμφωνα με έρευνες, τα αβγά περιέχουν υψηλά επίπεδα μονοακόρεστων λιπαρών οξέων, τα οποία αυξάνουν σημαντικά τα επίπεδα ολικής χοληστερόλης στο αίμα στα περισσότερα άτομα.

(Μονάδες 5)

Ερώτηση 11:

Στο Αναλυτικό Πρόγραμμα του μαθήματος της Οικιακής Οικονομίας στη Β΄ τάξη Λυκείου, στη θεματική ενότητα «Ανάπτυξη και Εξέλιξη Εαυτού», ένας από τους Δείκτες Επιτυχίας αναφέρει ότι:

Οι μαθητές και οι μαθήτριες αναμένεται να υιοθετούν στρατηγικές θετικής αντιμετώπισης των δυσκολιών κατά την εφηβεία.

Να επιλέξετε την **καταλληλότερη** επιλογή συνδυασμού Δεικτών Επάρκειας για να εφαρμοστεί κατά τη διδασκαλία της συγκεκριμένης ενότητας, έτσι ώστε να επιτευχθεί ο πιο πάνω Δείκτης:

Επιλογή Α:

- i. Σωματικές, πνευματικές και ψυχοκοινωνικές αλλαγές κατά την εφηβεία
- ii. Σημασία υιοθέτησης θετικής στάσης έναντι στις αλλαγές/δυσκολίες της εφηβείας
- iii. Στρατηγικές αντιμετώπισης στρεσογόνων καταστάσεων και δυσκολιών κατά την εφηβεία
- iv. Υποστηρικτικά δίκτυα και υπηρεσίες για εφήβους

Επιλογή Β:

- i. Σωματικές, πνευματικές και ψυχοκοινωνικές αλλαγές κατά την εφηβεία
- ii. Σημασία της αυτοεκτίμησης στη ζωή του ατόμου, ιδιαίτερα στην εφηβική ηλικία
- iii. Στρατηγικές αντιμετώπισης στρεσογόνων καταστάσεων και δυσκολιών κατά την εφηβεία
- iv. Υποστηρικτικά δίκτυα και υπηρεσίες για εφήβους

Επιλογή Γ:

- i. Ορισμός της εφηβείας
- ii. Σωματικές, πνευματικές και ψυχοκοινωνικές αλλαγές κατά την εφηβεία
- iii. Σημασία υιοθέτησης θετικής στάσης έναντι στις αλλαγές/δυσκολίες της εφηβείας
- iv. Υποστηρικτικά δίκτυα και υπηρεσίες για εφήβους

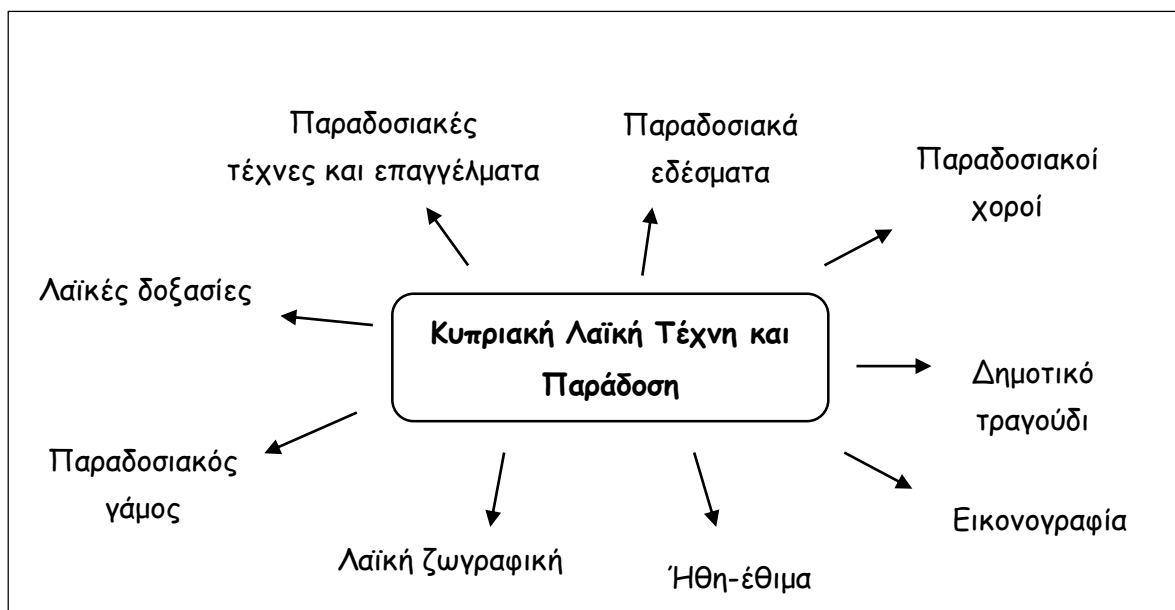
Επιλογή Δ:

- i. Σωματικές, πνευματικές και ψυχοκοινωνικές αλλαγές κατά την εφηβεία
- ii. Σημασία υιοθέτησης θετικής στάσης έναντι στις αλλαγές/δυσκολίες της εφηβείας
- iii. Τεχνικές ενίσχυσης της αυτοεκτίμησης
- iv. Υποστηρικτικά δίκτυα και υπηρεσίες για εφήβους

(Μονάδες 5)

Ερώτηση 12:

Η εκπαιδευτικός, για τη διδασκαλία της ενότητας «Λαϊκή Τέχνη και Παράδοση» στη Β΄ τάξη Γυμνασίου, χρησιμοποίησε ως αφορμή την τεχνική της ιδεοθύελλας. Συγκεκριμένα, οι μαθητές/τριες κλήθηκαν να διατυπώσουν τις απόψεις τους σχετικά με τα στοιχεία που συνθέτουν τους τομείς της «Κυπριακής Λαϊκής Τέχνης και Παράδοσης». Οι απόψεις τους καταγράφηκαν στον πίνακα, όπως παρουσιάζεται πιο κάτω:

(α) Να αναφέρετε **έναν (1) βασικό τομέα** της Κυπριακής Λαϊκής Τέχνης και Παράδοσης που δεν αναφέρθηκε από τους/τις μαθητές/τριες.

(Μονάδες 3)

(β) Σε μεταγενέστερο στάδιο του μαθήματος, η εκπαιδευτικός θέλοντας να προτρέψει τους/τις μαθητές/τριες να γνωρίσουν τα κέντρα παραδοσιακής βιοτεχνίας στην Κύπρο, παρουσίασε στην τάξη σχετικό εποπτικό χάρτη. Με τη βοήθεια άσκησης σε φύλλο εργασίας, κάλεσε τις τρεις ομάδες μαθητών/τριών να εντοπίσουν και να γράψουν τις περιοχές στις οποίες άκμασε η κάθε τέχνη.

Στους παρακάτω πίνακες, παρουσιάζονται οι απαντήσεις των τριών ομάδων μαθητών/τριών. Ποια ομάδα μαθητών/τριών έδωσε την **ορθή** απάντηση;

Ομάδα μαθητών/τριών 1:

Κυπριακή Λαϊκή Τέχνη	Γεωγραφική περιοχή
Κεντητική	Λεύκαρα
Υφαντική	Φύτη, Καρπασία, Λευκόνοικο
Αγγειοπλαστική	Λεύκαρα
Αργυροχοΐα-Χρυσοχοΐα	Κόρνος, Φοινί

Ομάδα μαθητών/τριών 2:

Κυπριακή Λαϊκή Τέχνη	Γεωγραφική περιοχή
Κεντητική	Φύτη, Καρπασία, Λευκόνοικο
Υφαντική	Λεύκαρα
Αγγειοπλαστική	Κόρνος, Φοινί
Αργυροχοΐα-Χρυσοχοΐα	Λεύκαρα

Ομάδα μαθητών/τριών 3:

Κυπριακή Λαϊκή Τέχνη	Γεωγραφική περιοχή
Κεντητική	Λεύκαρα
Υφαντική	Φύτη, Καρπασία, Λευκόνοικο
Αγγειοπλαστική	Κόρνος, Φοινί
Αργυροχοΐα-Χρυσοχοΐα	Λεύκαρα

(Μονάδες 2)

Ερώτηση 13:

Παρακάτω καταγράφονται δηλώσεις που αφορούν στην ενότητα «Αγωγή Καταναλωτή». Να χαρακτηρίσετε κάθε δήλωση ως **Ορθή** ή **Λανθασμένη**. Στο Τετράδιο Απαντήσεων να γράψετε μόνο τον αριθμό της δήλωσης και τον χαρακτηρισμό.

- i. Κατανάλωση ορίζεται ως η χρησιμοποίηση κάθε είδους αγαθών και υπηρεσιών για την κάλυψη των ανθρωπίνων αναγκών.
- ii. Η καταναλωτική συμπεριφορά του ατόμου επηρεάζεται μόνο από τον τόπο διαμονής, το φύλο και το εισόδημά του.
- iii. Στα τρόφιμα στα οποία η γενετική τροποποίηση του προϊόντος υπερβαίνει το ποσοστό του 0.9%, η σήμανση είναι υποχρεωτική.
- iv. Ο πίνακας διατροφικών πληροφοριών στα συσκευασμένα τρόφιμα περιλαμβάνει ένα σύνολο στοιχείων γνωστό ως «Big 4». Τα στοιχεία αφορούν στην περιεκτικότητα του τροφίμου σε ενέργεια, λίπος, πρωτεΐνες και βιταμίνες.
- v. Η ένδειξη «CE» πιστοποιεί ότι ένα τρόφιμο συμμορφώνεται με τις απαιτήσεις ασφάλειας που ορίζονται από την ευρωπαϊκή νομοθεσία.

(Μονάδες 5)

Ερώτηση 14:

(α) Δίνονται δύο παραδείγματα διαφημίσεων:

Διαφήμιση 1

Διαφήμιση 2

- i. Να ονομάσετε το είδος της κάθε διαφήμισης.
- ii. Να επισημάνετε τη **βασική** διαφορά ανάμεσα στις δύο διαφημίσεις.
Η απάντησή σας να μην υπερβαίνει τις 20 λέξεις.

(Μονάδες 2)

(Μονάδες 2)

(β) Να αναφέρετε **ένα (1)** κεφάλαιο της διδακτέας ύλης Γυμνασίου ή/και Λυκείου, στο οποίο θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί η **Διαφήμιση 2**, πέραν του κεφαλαίου «Αγωγή καταναλωτή».

(Μονάδα 1)

Ερώτηση 15:

Στο κεφάλαιο «Υφασματολογία», σύμφωνα με τους Δείκτες Επιτυχίας και Επάρκειας του Αναλυτικού Προγράμματος Οικιακής Οικονομίας της Α΄ τάξης Γυμνασίου, οι μαθητές/τριες προβλέπεται να κατασκευάζουν λειτουργικά αντικείμενα από ύφασμα, εφαρμόζοντας τη διαδικασία του σχεδιασμού.

(α) Να αναφέρετε **δύο (2)** βασικές προδιαγραφές που είναι απαραίτητο να καθοριστούν από τον/την εκπαιδευτικό, έτσι ώστε η κατασκευή λειτουργικού αντικειμένου να ολοκληρωθεί με επιτυχία, σύμφωνα με τον προγραμματισμό του μαθήματος.

(Μονάδα 1)

(β) Κατά το στάδιο της κατασκευής ενός αντικειμένου, οι μαθητές/τριες ακολουθούν συγκεκριμένη πορεία εργασίας, τα βήματα της οποίας παρουσιάζονται πιο κάτω.

Να τα **ιεραρχήσετε**, ξεκινώντας από αυτό που θα πρέπει να πραγματοποιηθεί πρώτο. Στο Τετράδιο Απαντήσεων να γράψετε μόνο το γράμμα που αντιστοιχεί στο κάθε βήμα (π.χ. 1^ο Βήμα - Α ή 1^ο Βήμα - Β).

Οι μαθητές/τριες:

- A. Ενώνουν τα κομμάτια της κατασκευής με καρφίτσες και ακολούθως με τη βελονιά τρυπώματος.
- B. Διακοσμούν τα κομμάτια του υφάσματος με την τεχνική βαφής που επέλεξαν.
- Γ. Σημαδεύουν το ύφασμα γύρω-γύρω από το πατρόν με σημαδόπετρα και ακολούθως χαρίζουν 1-2 cm γύρω από το πατρόν και σημαδεύουν ξανά.
- Δ. Ράβουν τα κομμάτια της κατασκευής χρησιμοποιώντας ραπτομηχανή ή/και άλλες διακοσμητικές βελονιές.
- Ε. Κόβουν το ύφασμα με ψαλίδι ραπτικής ακολουθώντας το εξωτερικό σημάδι και αφαιρούν το πατρόν.
- ΣΤ. Τοποθετούν το πατρόν στο ύφασμα και το στερεώνουν με καρφίτσες.

(Μονάδες 3)

(γ) Να αναφέρετε **δύο (2)** τεχνικές βαφής υφασμάτων που μπορούν να εφαρμόσουν οι μαθητές/τριες στο εργαστήριο της Οικιακής Οικονομίας, ώστε να διακοσμήσουν το ύφασμα της κατασκευή τους.

(Μονάδα 1)

Ερώτηση 16:

Η κυρία Κωνσταντίνου, καθηγήτρια Οικιακής Οικονομίας, έκρινε σκόπιμη την επέκταση της ενότητας «Ανθρώπινα Δικαιώματα και Υποχρεώσεις», μετά από ένα ρατσιστικό περιστατικό σε τμήμα της Γ΄ τάξης Γυμνασίου το οποίο αναστάτωσε τη σχολική κοινότητα.

Ζήτησε από τους/τις μαθητές/τριες του τμήματος, να παραθέσουν ιδέες δραστηριοτήτων επέκτασης, οι οποίες να μπορούν να υλοποιηθούν εντός του σχολικού χώρου. Οι δραστηριότητες αυτές θα στοχεύουν στην ενδυνάμωση των μαθητών/τριών του σχολείου, έτσι ώστε να μπορούν να ασκούν και να απολαμβάνουν τα δικαιώματά τους, αλλά και να σέβονται και να υπερασπίζονται τα δικαιώματα των άλλων.

Ποια από τις πιο κάτω ιδέες που παρέθεσαν οι μαθητές/τριες είναι η **καταλληλότερη** για να ικανοποιήσει τον στόχο των **δραστηριοτήτων επέκτασης**:

- i. Επίσκεψη των μαθητών/τριών του τμήματος στο γραφείο της Επιτρόπου για την Προστασία των Δικαιωμάτων του Παιδιού στην Κύπρο για ενημέρωση σχετικά με τις δράσεις του.
- ii. Πραγματοποίηση βιωματικού εργαστηρίου με τους/τις μαθητές/τριες του τμήματος, έτσι ώστε να εξασκηθούν σε δεξιότητες διεκδίκησης δικαιωμάτων μέσα από ευχάριστες δραστηριότητες και διαδραστικά παιχνίδια.

- iii. Διεξαγωγή σειράς λεκτικών αντιμαχιών (debates) μεταξύ μαθητών/τριών διαφόρων τμημάτων του σχολείου, με θέμα τον σχολικό εκφοβισμό, σε καθορισμένο χρόνο και χώρο, με συντονισμό από τους/τις μαθητές/τριες του τμήματος.
- iv. Συλλογή φωτογραφικού υλικού σχετικού με τα Ανθρώπινα Δικαιώματα και τα Δικαιώματα του Παιδιού, από τους/τις μαθητές/τριες του τμήματος, με σκοπό την έκθεσή του στην πινακίδα της τάξης.

(Μονάδες 5)

Ερώτηση 17:

Δύο συνάδελφοι που διδάσκουν στην Γ' τάξη Λυκείου το μάθημα της Οικιακής Οικονομίας, εντόπισαν πιθανές δραστηριότητες που αφορούν στην εμφάνιση χρόνιων νοσημάτων, όπως καρδιοπάθειες, διαβήτη και υπέρταση. Οι δραστηριότητες στοχεύουν στο να βοηθήσουν τους/τις μαθητές/μαθήτριες να αναγνωρίζουν όσο το δυνατόν περισσότερους παράγοντες που οδηγούν στην εμφάνιση τέτοιων νοσημάτων και να εισηγούνται τρόπους πρόληψης και αντιμετώπισής τους.

Να επιλέξετε ποια από τις πιο κάτω τέσσερις (4) δραστηριότητες είναι η **καταλληλότερη** για να δοθεί από τους εκπαιδευτικούς στους/στις μαθητές/τριες, έτσι ώστε να επιτευχθούν οι διδακτικοί στόχοι:

Δραστηριότητα 1:

«Η εγκατάλειψη του μοντέλου της Μεσογειακής Δίαιτας και η υιοθέτηση του δυτικού προτύπου διατροφής έχει οδηγήσει στην αύξηση σοβαρών χρόνιων ασθενειών, όπως οι καρδιαγγειακές παθήσεις».

Γιατί πιστεύετε πώς ένας μεγάλος αριθμός ερευνών υποστηρίζει την υιοθέτηση του μοντέλου της Μεσογειακής Δίαιτας ως παράγοντα πρόληψης χρόνιων ασθενειών;

Να δικαιολογήσετε την άποψή σας.

Δραστηριότητα 2:

Η κυρία Μαρία έχει πρόσφατα διαγνωστεί με πρόβλημα υψηλής χοληστερόλης αίματος. Ο προσωπικός της ιατρός της συνέστησε να αποφεύγει την κατανάλωση τροφών πλούσιων σε κορεσμένα λίπη και να προτιμά τροφές πλούσιες σε ω-3 λιπαρά οξέα. Επίσης, της συνέστησε να αυξήσει τα επίπεδα της φυσικής της δραστηριότητας.

(i) Να εξηγήσετε γιατί τα άτομα που έχουν πρόβλημα υψηλής χοληστερόλης αίματος θα πρέπει να αποφεύγουν τα κορεσμένα λίπη και να καταναλώνουν τροφές πλούσιες σε ω-3 λιπαρά οξέα.

(ii) Να αναφέρετε δύο πλεονεκτήματα της φυσικής δραστηριότητας σε άτομα με υψηλή χοληστερόλη αίματος.

Δραστηριότητα 3:

Η κυρία Γεωργίου επισκέφθηκε τον προσωπικό της ιατρό και υποβλήθηκε σε γενικές εξετάσεις, αφού δεν αισθανόταν πολύ καλά το τελευταίο διάστημα.

Προσωπικά στοιχεία κυρίας Γεωργίου:

- Ηλικία: 50 ετών
- Σωματικό Βάρος: 20 κιλά πάνω από το ιδανικό
- Επάγγελμα: Διευθύντρια επιχείρησης
- Συνήθειες: Καπνίστρια, περπάτημα 30 λεπτών μια φορά την εβδομάδα, ζει μόνη της, συχνά παραγγέλνει έτοιμο φαγητό
- Οικογενειακό ιατρικό ιστορικό: Μητέρα με Διαβήτη τύπου II και Υπέρταση.

Αποτελέσματα εξετάσεων κυρίας Γεωργίου:

Αρτηριακή πίεση:	170/110 mmHg	.....Υψηλή
Αναλύσεις αίματος:	Γλυκόζη αίματος	180 mg/dl.....Υψηλή
	Ολική χοληστερόλη	250 mg/dl.....Υψηλή
	HDL χοληστερόλη	30 mg/dl .....Χαμηλή
	Τριγλυκερίδια	200 mg/dl.....Υψηλά

Με βάση τα πιο πάνω στοιχεία να:

(i) ονομάσετε τρία πιθανά προβλήματα υγείας που μπορεί να εμφανίσει η κυρία Γεωργίου

(ii) εντοπίσετε πέντε πιθανούς λόγους που συνέβαλαν στην εμφάνιση των πιο πάνω προβλημάτων υγείας

(iii) αναφέρετε τρία σημεία που θα πρέπει να προσέξει η κυρία Γεωργίου στις καθημερινές της συνήθειες, έτσι ώστε να βελτιωθεί η κατάσταση της υγείας της.

Δραστηριότητα 4:

Το πιο κάτω ημερήσιο διαιτολόγιο είναι ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα του τρόπου διατροφής του κύριου Μάριου. Λαμβάνοντας υπόψη ότι ο κύριος Μάριος είναι παχύσαρκος και έχει υψηλά επίπεδα χοληστερόλης στο αίμα, να διαφοροποιήσετε το διαιτολόγιό του, ώστε να μειωθεί η πιθανότητα καρδιοαγγειακού επεισοδίου.

ΓΕΥΜΑ	ΕΙΔΟΣ ΤΡΟΦΗΣ	ΑΛΛΑΓΕΣ
ΠΡΩΙΝΟ	Τηγανητά λουκάνικα Τηγανητό αυγό Τηγανητό χαλούμι Άσπρο ψωμί με βούτυρο	
ΕΝΔΙΑΜΕΣΟ	Κρουασάν με μαρμελάδα	
ΜΕΣΗΜΕΡΙΑΝΟ	Ψητό αρνί Πατάτες φούρνου Σαλάτα με λάδι Ολόπαχο γιαούρτι Άσπρο ψωμί	
ΑΠΟΓΕΥΜΑΤΙΝΟ	Σοκολατίνα Αναψυκτικό	
ΒΡΑΔΙΝΟ	Μακαρόνια με ολόπαχα τυριά και κρέμα γάλακτος Μπύρα	
ΠΡΙΝ ΤΟΝ ΥΠΝΟ	Πατατάκια τσιπς	

(Μονάδες 5)

Ερώτηση 18:

Η κυρία Αντωνοπούλου, για την ικανοποίηση του Δείκτη Επιτυχίας που αφορά στη σημασία της ορθολογικής διαχείρισης χρημάτων, από το κεφάλαιο «Οικονομικά της Οικογένειας» της Γ΄ τάξης Λυκείου, έδωσε μία άσκηση στους/στις μαθητές/τριες. Το ζητούμενο της άσκησης ήταν η τοποθέτηση, από τους/τις μαθητές/τριες, των εσόδων και των εξόδων μιας οικογένειας σε συγκεκριμένο πίνακα.

Παρακάτω, παρουσιάζεται η λύση της άσκησης ενός μαθητή, ο οποίος τοποθέτησε ορθά στον πίνακα όλες τις πληροφορίες που δόθηκαν.

Πίνακας:			
ΕΞΟΔΑ		ΕΣΟΔΑ	
ΣΤΑΘΕΡΑ	€	ΤΑΚΤΙΚΑ	€
Δόση δανείου αυτοκινήτου	300	Μισθοί	3000
Καθαριότητα σπιτιού	200	Ενοίκιο	470
Φροντιστήρια	180		
Ενοίκιο	900	ΕΚΤΑΚΤΑ	
Κοινόχρηστα	40	Λαχεία	50
Άτοκη δόση πιάνου	75	Δώρα	100
ΜΕΤΑΒΛΗΤΑ			
Έξοδα διατροφής	600		
Λογαριασμοί (ηλεκτρ. ρεύμα, τηλέφωνο, διαδίκτυο, υδατοπρομήθεια)	350		
Καύσιμα αυτοκινήτου	230		
ΕΚΤΑΚΤΑ			
Συντήρηση αυτοκινήτου	300		
Ιατρικά έξοδα	120		
Ένδυση-υπόδυση	410		
Αγορές για το σπίτι	150		
Συνολικά έξοδα	3855	Συνολικά έσοδα	3620

(α) Η εκπαιδευτικός παρέλειψε να ονομάσει τον πιο πάνω πίνακα.
Να δώσετε τον **τίτλο** που αντιπροσωπεύει το περιεχόμενο του πίνακα.

(Μονάδες 1)

(β) Κατάφερε η εκπαιδευτικός, με τη συγκεκριμένη άσκηση, να ικανοποιήσει τον Δείκτη Επιτυχίας που αφορά στην ορθολογική διαχείριση χρημάτων;

i. Να απαντήσετε **Ναι** ή **Όχι**.

(Μονάδες 1)

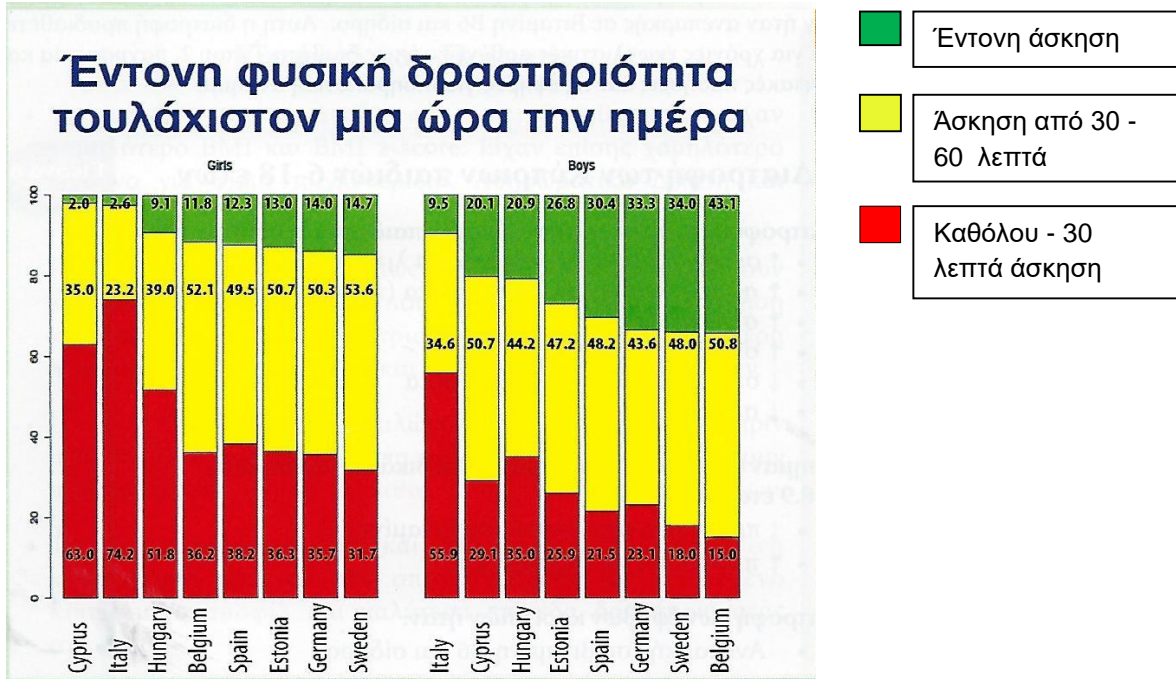
ii. Να δικαιολογήσετε την απάντησή σας μέχρι 60 λέξεις.

(Μονάδες 3)

Ερώτηση 19:

Η κυρία Χαραλάμπους βρήκε ενδιαφέρον το πιο κάτω ραβδόγραμμα το οποίο παρουσιάζει τα αποτελέσματα της μελέτης IDEFICS, που αφορούν στη φυσική δραστηριότητα παιδιών και εφήβων στην Κύπρο.

Αποτελέσματα της έρευνας:

Πηγή: Επίπεδα Σωματικής και Ψυχικής Υγείας Παιδιών και Εφήβων στην Κύπρο. Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, 2015

Τα αποτελέσματα αυτά καταδεικνύουν ότι μόνο το 2% των κοριτσιών στην Κύπρο ηλικίας 3-9 χρονών ασκείται έντονα τουλάχιστον μια ώρα την ημέρα. Το 35% ασκείται από μισή έως μία ώρα και το 63% ασκείται από καθόλου έως μισή ώρα. Τα αποτελέσματα αυτά κατατάσσουν τα κορίτσια της Κύπρου στην τελευταία θέση μεταξύ των οκτώ χωρών της μελέτης. Τα αγόρια της ίδιας ηλικιακής ομάδας, με αντίστοιχα ποσοστά 20.1%, 50.7% και 29.1%, καταλαμβάνουν την προτελευταία θέση.

Πιο κάτω παρατίθενται θέματα, που διδάσκονται στο μάθημα της Οικιακής Οικονομίας. Σε ποια από αυτά θα μπορούσε η κυρία Χαραλάμπους να αξιοποιήσει, ως μέρος της διδασκαλίας της, τα αποτελέσματα της έρευνας;

Να σημειώσετε στο Τετράδιο Απαντήσεων τον αριθμό του κάθε θέματος και δίπλα από αυτόν τη δήλωση **Συμφωνώ** ή **Διαφωνώ**.

- i. Μείωση πιθανότητας εμφάνισης καρδιαγγειακών προβλημάτων
- ii. Αύξηση του Βασικού Μεταβολισμού
- iii. Αύξηση της απορρόφησης των φυτικών ινών
- iv. Καλύτερη λειτουργία της ινσουλίνης
- v. Βελτίωση της αυτοεκτίμησης και της αυτοεικόνας

(Μονάδες 5)

Ερώτηση 20:

Η κυρία Ιωάννου διδάσκει το κεφάλαιο «Χρήση και Κατάχρηση Ουσιών» στη Β΄ τάξη Γυμνασίου. Βασικός στόχος της είναι να βοηθήσει τους/τις μαθητές/τριες να επισημαίνουν πιθανούς παράγοντες που οδηγούν τους νέους στο κάπνισμα.

Να επιλέξετε ποια από τις τέσσερις (4) δραστηριότητες, είναι η **καταλληλότερη** για την επιτυχία του πιο πάνω στόχου:

Δραστηριότητα 1:

Διάφορες έρευνες που έγιναν στην Κύπρο καταλήγουν στη διαπίστωση ότι έχει μειωθεί ο αριθμός των μαθητών/τριων που δοκιμάζουν να καπνίσουν τσιγάρο τα τελευταία χρόνια.

Πηγή: Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα Ερευνών στον μαθητικό πληθυσμό σχετικά με το αλκοόλ και τα άλλα ναρκωτικά (ESPAD), Αντιναρκωτικό Συμβούλιο Κύπρου, 2012.

Συζητήστε στις ομάδες σας τα ακόλουθα:

- (i) Κατά πόσο η επιβολή αυστηρότερων μέτρων για την καταπολέμηση του καπνίσματος στην Ευρωπαϊκή Ένωση οδήγησε στη μείωση του καπνίσματος.
- (ii) Τι μπορείτε να κάνετε όταν διαπιστώνετε περιπτώσεις όπου δεν εφαρμόζονται αυτά τα μέτρα στην Κύπρο.

Δραστηριότητα 2:

Μελετήστε το πιο κάτω σενάριο με την ομάδα σας και απαντήστε στις ερωτήσεις που ακολουθούν:

«Ο Αντρέας γνωρίζει τον Βασίλη εδώ και λίγο καιρό και θα ήθελε πολύ να τον έχει για φίλο. Όταν κάποια στιγμή τα δύο παιδιά γνωρίζονται καλύτερα και αναπτύσσουν φιλική σχέση, ο Βασίλης βγάζει από την τσάντα του ένα πακέτο τσιγάρα και προτείνει στον Αντρέα να καπνίσει. Ο Αντρέας λέει ότι δεν έχει καπνίσει ποτέ και ο Βασίλης βάζει τα γέλια. Ο Αντρέας αρχίζει να νιώθει άβολα, δεν ξέρει τι να κάνει...»

- (i) Για ποιους λόγους ορισμένα άτομα νεαρής ηλικίας προτείνουν σε άλλους το κάπνισμα, ενώ γνωρίζουν ότι δεν είναι καλή συνήθεια;
- (ii) Ποιοι λόγοι μπορεί να αποτρέψουν ορισμένα άτομα από το να δοκιμάσουν τσιγάρο;
- (iii) Γιατί ορισμένα άτομα πείθονται και δοκιμάζουν τσιγάρο;

Δραστηριότητα 3:

Ομαδική εργασία: Να ερευνήσετε και να καταγράψετε στοιχεία που αφορούν στις συνέπειες από τη χρήση καπνού στους πιο κάτω τομείς:

- Σωματικός
- Συναισθηματικός
- Κοινωνικός
- Οικονομικός

Δραστηριότητα 4:

Το 2003 υπογράφηκε μία σημαντική διεθνής σύμβαση, η «Σύμβαση - Πλαίσιο για έλεγχο του καπνού (WHO FCTC)». Σκοπός της, η προστασία του ανθρώπου από τις ολέθριες συνέπειες στην υγεία, κοινωνία, περιβάλλον και οικονομία.

Σήμερα πάνω από 170 κράτη (πέραν του 88% του πληθυσμού παγκοσμίως) την έχουν υπογράψει, επικυρώσει και δεσμεύονται να εφαρμόσουν αποτελεσματικές πολιτικές ελέγχου του καπνού.

(i) Πώς κρίνετε την υπογραφή της πιο πάνω «Σύμβασης - Πλαισίου» για τον έλεγχο του καπνού;

(ii) Συζητήστε με την ομάδα σας και σημειώστε με ποιο τρόπο το κάπνισμα επηρεάζει:

- την υγεία
- την κοινωνία
- το περιβάλλον
- την οικονομία

(Μονάδες 5)

ΤΕΛΟΣ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΟΥ ΔΟΚΙΜΙΟΥ